

Tu chay mùa mưa trong truyền thống văn hóa Phật giáo Lào

ISSN: 2734-9195

17:15 31/07/2023

Lễ Nhập Chay hay còn gọi là lễ Tu chay mùa mưa chỉ thực hiện vào ngày Rằm tháng Tám theo lịch Lào. Đây là lễ **An cư kiết hạ** theo truyền thống của **Phật giáo Nam tông** và chỉ dành cho tu sĩ Phật giáo, còn dân chúng chỉ dâng lương thực và khăn áo cúng dường.

Tác giả: **Khăm Kẹo Tha Na Sủn Thon (Hà Văn Chung)**

“Tháng Tám nhập chay

Vào chùa nghe kinh pháp”.

Câu thơ trên của thi sĩ tiền bối Ma Hả Kẹo in trong cuốn Học Chữ Lào của học sinh tiểu học thời Lào bị Pháp thuộc. Trong bài thơ của mình, thi sĩ Ma Hả Kẹo cho người đọc biết rằng tháng Tám (Lịch Lào - ứng với tháng Bảy dương lịch) là tháng Nhập Chay. Vậy lễ Nhập Chay được thực hiện thế nào? Có những nội dung gì? Vì sao phải làm lễ Nhập Chay?

Lễ Nhập Chay hay còn gọi là lễ Tu chay mùa mưa chỉ thực hiện vào ngày rằm tháng tám theo lịch Lào. Nếu tổ chức vào ngày khác, tháng khác thì không được vì việc tu chay là giới luật mà **đức Phật** đề ra để tăng chúng thực hiện. Lễ Tu Chay hay Nhập chay này chỉ dành cho tu sĩ Phật giáo mà thôi, còn dân chúng chỉ dâng lương thực và khăn áo cúng dường.

Tại sao chư tăng phải nhập chay? Và tiến hành nghi lễ thế nào?

[caption id="attachment_17204" align="aligncenter" width="800"]
Tapchinghiencuuphathoc.vn Các Sư Lào Nhập Chay Các sư Lào Nhập chay.[/caption]

Trong tiếng Lào, lễ Nhập Chay được gọi là “Khậu Phăn Xả “. Nhập Chay chính là cách gọi khác của truyền thống nghỉ vào mùa mưa của con người và loài vật từ

thuở xưa. Mỗi khi mùa mưa đến, tất cả loài vật đều dừng chân vì đường đi lối lại trở nên vất vả, lầy lội. Các loài chim cũng nghỉ kiếm mồi để trú mưa, dân gian Lào gọi là “ Nốc khậu phần xả ” tức chim vào mùa Nhập Chay.

Vào thời Phật còn tại thế, có một lần vào mùa mưa, đệ tử của Phật đã vân du các ngôi làng thuộc các xứ gần xa. Trong những lần vân du ấy, đệ tử Phật đã giẫm phải bờ ruộng của nông dân trên những cánh đồng làm cho bờ ruộng lổ lổ, bãi mạ bị xéo lên. Những người nông dân bèn than rằng: *"Những người tu sĩ này chẳng có gì khác để làm, ngoài việc đi đi lại lại giẫm nát bờ ruộng và bãi mạ. Có sao không dừng chân nghỉ ngơi một chỗ nhất định? Ngay cả bầy chim còn biết dừng bay mỗi mùa mưa đến, đường đường là người mà không hiểu rõ đạo lý này ư?"*.

Đức Phật sau khi nghe được lời than trách của nông phu bèn cho tăng chúng vào tu chay mùa mưa trong thời gian ba tháng, tính từ ngày mồng 1 tháng 8 cho đến ngày mồng 1 tháng 11 (theo lịch Lào).

Thời gian nhập chay như thế là theo năm bình thường, còn nếu năm nhuận có hai tháng 8 thì sẽ tu chay vào tháng tám sau. Tu chay vào tháng 8 của năm thường gọi là “ Purimikawatsupananhika”, còn tu vào tháng 8 năm nhuận gọi là “Patsimikawatsupananhika”.

Nơi tu chay mùa mưa phải là chỗ có mái, vách che mưa gió, tu sĩ không được trú dưới bóng cây, hốc cây - không trú trong lu, chậu, quan tài.

Thời gian tu mùa mưa này không được đi lại bên ngoài. Việc này nhằm tụ hợp Tăng chúng ở chỗ thanh tịnh để cùng nhau tu hành, kiểm điểm hành vi, cử chỉ, y theo luật Phật mà hành trì. Bởi vậy, trước lễ Nhập Chay một ngày là ngày rằm tháng 8 của Lào, nhân dân cùng nhau đến chùa làm lễ Tắc Bạt (cúng dường cho chư tăng). Ngoài thức ăn, dân chúng còn cúng dường cho chư tăng các vật phẩm như khăn, áo che mưa, áo cà sa, thuốc và vật phẩm nhu yếu khác.

Thông thường, trong ba tháng mùa mưa mà chư tăng vào tu tập, Phật cấm các đệ tử ngủ qua đêm nơi khác, ngoại trừ chùa chiền hoặc nơi mà tu sĩ định sẽ vào ở để Nhập Chay. Tuy nhiên nếu có sự cố bắt buộc thì tu sĩ sẽ được xuất giới nhưng không quá 7 ngày, tiếng Pa Li gọi là “Sattahakaraninha”.

[caption id="attachment_17205" align="aligncenter" width="900"]
Tapchinghiencuuphathoc.vn Các Sư Lào Tụng Kinh Các sư Lào tụng kinh.[/caption]

Những trường hợp có thể xuất giới gồm:

Cha mẹ, đồng đạo ốm đau, có thể đưa đi chữa trị được

Đồng đạo muốn đàm đạo về Phật pháp, có thể đi gặp được.

Có việc quan trọng như tu viện bị hư hỏng, có thể đi tìm người sửa chữa.

Dân bản có lễ, cần có sư giúp đỡ, có thể đi giúp được.

Những việc khác nếu như vô cùng cần thiết và chính đáng, có thể xuất giới.

Những tu sĩ nào trốn ra khỏi nơi đăng ký Nhập Chay dù chỉ một đêm mà không phải vì những trường hợp cho phép trên gọi là "Khuyết tu chay" hoặc là "Tu chay khuyết" sẽ bị phạt theo giới luật và không được tính kết quả phước tu. Nếu có sự nguy hiểm xảy đến thì có thể trốn tránh được mà không bị phạt theo giới luật nhưng vẫn không được tính phước tu.

Những nguy hiểm mà tu sĩ trong lúc Nhập Chay có thể tránh là:

Bị cướp hoặc thú dữ đe dọa.

Chỗ ở bị hỏa hoạn, lũ lụt, hư hỏng nên không ở được.

Những tai nạn nói đến ở điều 1 và 2 trên xảy ra ở bản làng nơi mình cư trú, khát thực mà dân bản lánh nạn thì có thể cùng họ đi được.

Phải nhịn đói, nhịn khát đến mức không chịu nổi, nếu còn chịu đựng được thì vẫn cố nhịn.

Có nữ nhân đến quấy rầy hoặc người thân đến làm phiền thì có thể tránh đi được.

Phá Tăng: Tăng tại trú đang bị chia rẽ, không hòa hợp, Tỳ kheo không muốn bị lôi cuốn vào sự tranh chấp không thể hòa hiệp, có thể rời bỏ đi nơi khác.

Tóm lại lễ Tu Chay mùa mưa hay lễ Nhập Chay nói trên chính là lễ **An cư** kiết hạ theo truyền thống của **Phật giáo Nam Tông** ở Lào. Thời gian xác định theo âm lịch ứng với ngày mùng một (trăng tròn) của tháng Asàlha chính là ngày 16 tháng 6 Âm lịch. Do đó Phật giáo Nam tông tổ chức an cư vào ngày 16 tháng 6 và kết thúc vào ngày 16 tháng 9 Âm lịch.

Sự sai khác về thời gian trong truyền thống Nam tông so với Bắc tông này là do có sự sai khác về điều kiện thời tiết khí hậu của từng nơi. Nhưng mục đích của An cư đều giống nhau ở chỗ nhằm để trưởng dưỡng đạo tâm, trau dồi Giới, Định và Tuệ.

Tác giả: **Khăm Kẹo Tha Na Sủn Thon (Hà Văn Chung)**